

ДО
НАУЧНОТО ЖУРИ
ЗА ЗАЩИТА НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА НАУЧНА СТЕПЕН
„ДОКТОР НА НАУКИТЕ“
ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.6 ПРАВО,
ОБЛАСТ НА ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ
3. СОЦИАЛНИ, СТОПАНСКИ И ПРАВНИ НАУКИ

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.н. Малина Николова Новкиришка-Стоянова,
преподавател в Нов български университет,
Научна област 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление „3.6. Право“,
специалност „Римско частно право“

относно: дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор на науките“ на тема: „Неплатеният отпуск по чл. 160, ал. 1 от Кодекса на труда“ с автор: Ивайло Иванов Стайков, доктор по право, доцент в НБУ

Уважаеми членове на научното жури,

Представям изготвеното от мен становище във връзка с процедурата за присъждане на научна степен „доктор на науките“ на представения дисертационен труд на тема: „Неплатеният отпуск по чл. 160, ал. 1 от Кодекса на труда“ с автор доц. д-р Ивайло Иванов Стайков на основание **определянето ми като резервен член в състава на научно жури** съгласно Заповед № 3–РК–17 от 5.10.2022 г. на Ректора на НБУ на основание Решение на АС 1 / 27.09.2022 г. Встъпвам като вътрешен член на журито след отказ от участие на проф. д.н. Райна Николова на 11 януари 2023 г.

Ивайло Стайков е завършил Юридическия факултет в СУ „Св. Кл. Охридски“ през 1994 г. През 2003 г. е придобил и образователната степен „магистър по финанси“ във ВТУ „Св.св. Кирил и Методий“. Придобил е ОНС „доктор по право“ през 2006 г. Преминал е през всички академични длъжности в НБУ, като от м. ноември 2011 г. досега е доцент по трудово право и обществено осигуряване в същия университет. Има и богат практически опит като юрисконсулт, адвокат и консултант на различни учреждения и организации. Член е на редица международни и национални организации, комитети и съвети в областта на

трудовето право и социалното законодателство, професионална етика, защита на потребителите и пр.

Във връзка с представения дисертационен труд „Неплатеният отпуск по чл. 160, ал. 1 от Кодекса на труда“ в обем на 366 с., обособени в Увод, 5 глави с общо 24 параграфа, Заключение и Списък на използваната литература и значителна библиография на използваната литература изразявам следното становище:

1. ЗНАЧИМОСТ НА ИЗСЛЕДВАНИЯ ПРОБЛЕМ В НАУЧНО И НАУЧНО-ПРИЛОЖНО ОТНОШЕНИЕ

Дисертационният труд на Ивайло Стайков е първото в българската правна литература цялостно изследване на неплатения отпуск по чл. 160, ал. 1 КТ по действащото в България трудово право. Това е един особено важен проблем с голямо практическо значение и теоретичното му изследване е предпоставка за правилното прилагане на законодателството и решаването на редица практически въпроси, свързани с полагането на конституционното право на труд, почивка и отпуск.

В дисертационния труд е направен анализ за правната същност на неплатения отпуск по чл. 160, ал. 1 КТ, дадена е неговата правна характеристика и съотношението му с платения отпуск, направена е класификация на видовете неплатен отпуск въз основа на различни класификационни критерии. Проблемът е изследван комплексно, като са представени различните гледни точки и позиции както на авторите, изследващи този аспект на трудовото право, така и на съдебната практика. Следва да се отбележи именно систематизацията, която прави автора на проблемите относно законосъобразното прилагане на правната уредба на неплатения отпуск по чл. 160, ал. 1 КТ и свързаните с нея нормативни актове.

От тази гледна точка дисертацията има значение, което е многопластово и е представено по адекватен научен начин от автора. Наред с това догматичният анализ не е проведен еднопосочно, а с оглед и на предложения *de lege ferenda*, някои от които са от значение за формиране на социалните политики на едно бъдещо управление в България. Тя отговаря напълно на изискванията на чл. 12, ал. 4 ЗРАСРБ: съдържа теоретични обобщения и решения на важни научни и научно-приложни проблеми, които напълно съответстват на съвременните постижения и представляват значителен и оригинален принос в трудовоправната наука.

2. ОБОСНОВАНOST НА ЦЕЛИТЕ И ЗАДАЧИТЕ В ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

В дисертационния труд ясно са поставени и обосновани преследваните от автора цели и задачи. Основната цел - чрез научен анализ на действащото законодателство, теоретичните разработки и емпиричния материал да се изследва правната същност на неплатения отпуск по чл. 160, ал. 1 КТ, е постигната напълно. Така наречената „вторичната цел“ - предложения *de lege ferenda* за усъвършенстване на националното законодателство, също е реализирана, като личи авторовия прагматичен подход, познаването на материята и на съдебната практика и правилното идентифициране на проблемните моменти, които трябва да намерят своето законодателно разрешение.

Авторът си поставя като основни задачи изследването на нормите на действащото трудово право, които уреждат неплатения отпуск по чл. 160, ал. 1 КТ, характеризирането

на понятието „неплатен отпуск“ и съответните отграничения от другите видове отпуски, вътрешната класификация на този вид отпуск и възможно пълното проследяване на достъпната съдебна практика относно различни аспекти от прилагането на правната уредба по темата. Дисертационният труд съдържа разрешения на така поставените задачи и в някои аспекти изложението надхвърля техните очертания и се доближава до някои по-глобални проблеми на трудовото законодателство.

3. СЪОТВЕТСТВИЕ МЕЖДУ ИЗБРАНАТА МЕТОДОЛОГИЯ И МЕТОДИКА НА ИЗСЛЕДВАНЕ И ПОСТАВЕНАТА ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Методологическата основа на дисертацията представлява комплекс от традиционно използваните общонаучни и специални методи за провеждане на правни научни изследвания (системно-структурен, диалектически, юридически, исторически, методите на индукция и на дедукция, статистическият метод на наблюдение, метод на изключването и други). Използвани са също и способите за тълкуване в правото, логически способности за преодоляване на празнини в правото, както и метода на сравнително-правния анализ на чужда законодателна уредба.

В дисертационния труд е показано добро познаване на правната догматика, но от особено значение е авторското умение за изграждане на научно обоснован анализ на действащата правна уредба и нейното прилагане в практиката, както и на възникващите проблеми поради противоречиво разбиране, неясноти или празнини в законодателството.

Може да бъде направен извод, че е налице съответствие между избраната методология и методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд.

4. НАУЧНИ И НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд е посветен на един конкретен и привидно тесен по обхват научен проблем- един от видовете неплатен отпуск, а именно този по чл. 160, ал. 1 КТ, но той разкрива богати възможности за анализ и изводи на съществуващата нормативна уредба и за развитието на практиката върху нея. Не бих се наела да коментирам научните приноси на автора в материя, в която не съм специалист, но най-общо мога да отбележа някои от тях:

- анализът на с. 30 и сл. относно съотношението между трудово и служебно правоотношение, вкл. и обоснованата теза от автора за комплексно правоотношение, в което е включено трудово правоотношение, както и направеният извод на с. 36 относно неплатения отпуск на държавния служител по едноименния закон;
- правният механизъм, по който отпускът–правна възможност на работника или служителя, чийто типичен представител е неплатеният отпуск по чл. 160, ал. 1 КТ, се превръща в субективно трудово право на работника или служителя. След направеното искане на работника или служителя за ползване на такъв отпуск е налице правно очакване, което се превръща в субективно право, когато работодателят разреши отпуската (даде съгласието си) и се сключи споразумението. Оригинална в българската трудовоправна литература и с научна новост е тезата за т. нар. трансформация на отпуската по чл. 160, ал. 1 КТ в субективно право чрез споразумение между страните на трудовото правоотношение (§ 6 на глава II);
- определянето на видовата принадлежност на правото на отпуск като субективно преобразуващо право (с. 111-116);

- анализирането на т.нар. от автора рефлексни (странични) правни последици при ползването на неплатен отпуск по чл. 160, ал. 1 КТ (с. 117 и сл.).
- направената в заключението класификация на видовете неплатен отпуск по действащото законодателство, въз основа на различни класификационни критерии

В съответствие с изискванията на ЗРАСРБ като основен принос на дисертационния труд, наред с изясняването на теоретичните въпроси и съпоставянето на правната уредба със съдебната и административна практика са и множество предложения *de lege ferenda* за усъвършенстване на трудовото и осигурителното законодателство, систематизирани по подходящ начин в заключението на дисертационния труд (с. 289-291). Следва да се отбележи, че те са напълно конкретни и аргументирани от автора и могат да бъдат в основата на една по-разгърната програма за развитие на законодателството.

5. ПРЕЦЕНКА НА ПУБЛИКАЦИИТЕ ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД: БРОЙ, ХАРАКТЕР НА ИЗДАНИЯТА, В КОИТО СА ПУБЛИКУВАНИ

Резултатите от научното изследване на неплатения отпуск по чл. 160, ал. 1 КТ (теоретични положения, обобщения и заключения), на някои други аспекти на отпуска като трудовоправен институт, както и различни отделни въпроси на трудовото право и осигурителното право, са представени на национални научни конференции, като впоследствие са публикувани в сборници с научни доклади. Основните положения и резултати от дисертационното изследване са отразени в 15 научни студии и статии в реферирани и индексирани научни списания и сборници от научни конференции в различни висши училища в България. Прави впечатление, че научните резултати от цитираните статии и доклади са систематизирани, обогатени и обобщени в дисертационния труд, като те не дублират научните приноси в него.

6. ЦИТИРАНЕ ОТ ДРУГИ АВТОРИ, ОТЗИВИ В НАУЧНИЯ ПЕЧАТ И ДР.

Научното съчинение „Неплатеният отпуск по чл. 160, ал. 1 от Кодекса на труда“ и други публикации по темата са цитирани в 8 монографии и колективни томове с научно рецензиране от 12 автори, в т.ч. от водещите трудовоправници в България проф. д.ю.н. Васил Мръчков, проф. д-р Красимира Средкова, проф. д-р Нина Гевренова.

7. МНЕНИЯ, ПРЕПОРЪКИ И БЕЛЕЖКИ

Наред с обсъждането на дисертационния труд на доц. д-р Ивайло Стайков бих искала да отбележа неговата изключително плодотворна научна дейност, отразена в над 200 научни и научно-практически публикации. Сред тях са три монографии, десетки студии и статии. Освен като специалист в материята на трудовото и осигурителното право, доц. Стайков се е изявявал през изминалите десетилетия и като плодотворен автор на множество статии и студии, посветени на различни институти на търговското и гражданското право. Показателен е фактът, че над 90 от научните публикации на Ивайло Стайков са цитирани нееднократно от над 65 автори. Той е участвал с доклади в над 100 научни форума у нас и в чужбина.

Като преподавател на доц. д-р Ивайло Стайков от времето на неговото следване в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, и като колега в Департамент „Право“ на Новия Български университет мога уверено да твърдя, че това е

един задълбочен, прецизен, добросъвестен учен, с широка визия по трудовото и осигурително право, но и с прекрасна подготовка въобще по правните науки. Мога да отбележа и неговата акуратност и отдаденост като преподавател и желанието, но и способността да създаде у студентите интерес към изучаваната материя и задълбочаване на познанията им чрез всякакви извънаудиторни форми и лично общуване.

Считам, че както издадената през 2016 г. от издателството “Авангард Прима“ в София монография, така и обогатения с анализи в теоретичен и практически план дисертационен труд са в пълно съответствие с изискванията на ЗРАСРБ.

Не бих искала да използвам традиционните препоръки, които обикновено се дават на дисертантите, но ми се струва, че обсъжданият труд, независимо че като заглавие е идентичен с книгата от 2016 година, си струва да бъде издаден отново, с отчитане на последните промени в законодателството, както и научната дискусия в правната литература, която е породена от някои авторски тези. При това ново издание на научното съчинение е желателно да бъде развит сравнително-правният метод на изследване, сега ограничен само до едно чуждо законодателство, макар че трудът е насочена ползност за българските юристи и по- широк кръг читатели. Най- малкото в тази насока може да се анализира европейското право, както и някои полезни разрешения в практиката на други страни и евентуалните породени спорове на нивото на европейската съдебна практика.

8. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на гореизложеното категорично давам своята положителна оценка на дисертационния труд и предлагам на научното жури да присъди научната степен „доктор на науките“ на доц. д-р Ивайло Иванов Стайков, за което убедено ще гласувам.

27.01.2023 г.

.....

проф. д. н. Малина Николова
Новкиришка-Стоянова